

2024

ÅRLEG MELDING RBU

Regionalt brukarutval i Helse Vest RHF

FORORD

Eit godt samarbeid mellom fagmiljø, forskning, administrasjon, styret i helseføretaket og pasient- og pårøranderepresentantar gir ei god plattform for å oppnå kvalitet i helsetenesta til pasienten.

INNHALD

1. Innleiing	0
2. Samansetninga til regionalt brukarutval	1
2.1 Medlemmar i regionalt brukarutval 2024	1
3. Aktivitet og oppgåver	3
I samsvar med mandatet for brukarutvalet har RBU mellom anna som oppgåve å vere eit rådgivande organ for styret og administrerande direktør i saker på systemnivå som gjeld tilbodet til pasientar og pårørande (jf. brukarmedverknad på systemnivå i helseføretak)	3
Vi varetek våre oppgåvene ved å	3
• representere pasientar og pårørande i Helse Vest på systemnivå	3
• vere eit forum for tilbakemeldingar frå pasientar og pårørande	3
• gi innspel i høyringsprosessar	3
• delta i relevante prosjekt, grupper og nettverk på systemnivå, både regionalt og nasjonalt	3
• bidra med innlegg og representasjon i aktuelle forum, og dessutan halde oss oppdatert på viktige saker for pasientar og pårørande	3
3.1 Møteaktivitet	3
RBU har hatt totalt åtte møte i 2024, og eitt var digitalt og resten fysiske. Det årlege fellesmøtet med styret vart halde som eit fysisk møte.	3
I tillegg gjennomførte RBU ein samling over to dagar på Flesland med alle brukarutvala frå dei fire helseføretaka: Førde, Bergen, Fonna og Stavanger, og dessutan Haraldsplass diakonale sjukehus. I 2024 vart det også halde to møte i leiarforum, som består av leiar og nestleiar i dei nemnde føretaka.	3
Leiar og nestleiar deltok på to møte i det interregionale brukarutvalet saman med dei tre andre RBU-a. Dei same deltok også i eit møte med dei fire administrerande direktørane. Vidare deltok leiar og nestleiar, saman med leiar og nestleiar for dei andre RBU-a, på eit møte med Helse- og	

omsorgsdepartementet for å gi innspel til Oppdragsdokumentet for 2025.	3
Leiar eller nestleiar deltek fast som observatør i styremøta, styreseminara og annan relevant møteaktivitet i styret for Helse Vest RHF.	3
Viktige saker og tema	3
Rapporten frå internrevisjonen «Brukarmedverknad i helseføretaka i Helse Vest» er ein god og nyttig rapport. RBU ber Helse Vest gi overordna styringssignal om at helseføretaka rettar seg etter tilrådingane som er komne fram i rapporten og dessutan set i verk tiltak for å unngå framtidige avvik mot vedtekter og prosedyrar. Innan Helse Vest er det behov for ei felles forståing av korleis, i praksis, helseføretaka rettar opp dei funna, svakheiter, avvik og ulikskapar når det kjem til opplæring, praktisering og etterleving av lovverk og retningslinjer som kjem fram i rapporten. RBU ser fram til at dette blir innarbeidd i eigenevalueringa til leiinga.	5
3.2 Oversikt over deltaking i arbeidsgrupper	5
<i>Brukarrepresentantane i RBU i Helse Vest deltek i mange arbeidsgrupper, fagnettverk, styringsgrupper og andre relevante fora, både internt i Helse Vest og i interregionale grupper. Kombinasjonen av brukarerfaring og inngåande kjennskap til helsetenestene gir brukarrepresentantane ein unik kompetanse og motivasjon til å bidra med ein stor frivillig innsats for å forbetre behandlingstenestene til pasientane.</i>	5
<i>Trass i den nasjonale satsinga på psykisk helsevern over fleire år, viser stadige rapportar frå Sivilombodet, Statens helsetilsyn, Statsforvaltaren, UKOM og andre at tenestene på dette området framleis ikkje møter lovverk og retningslinjer på ein tilfredsstillande måte.</i>	5
<i>3.2.1 Utval, grupper og prosjekt</i>	5
Stort sett er tilbakemeldingane frå brukarrepresentantane i desse utvala, gruppene og prosjekta at dei blir både lytta til og anerkjende.	8

Brukarmedverknad i spesialisthelsetenesta er nedfelt i lovverket, så vel som i retningslinjer både frå Departement og leiinga i RHF-a. RBU opplever god varetaking i sentral leiing, medan grad av variasjon ute i organisasjonen førekjem (jmf rapporten frå internrevisjonen om brukarmedverknad i helseføretak i Helse Vest, desember 2023).	8
Eit sentralt moment i brukarmedverknad er å sikre god rekruttering av brukarrepresentantar og legitimiteten deira. Dette blir oppnådd gjennom aktivt samarbeid med relevante brukarorganisasjonane (pasientorganisasjonar og paraplyorganisasjonane deira) og ikkje gjennom bruk av tilfeldig utvalde personane eller tilsette i helsetenesta, t.d. erfaringskonsulentar.	8
RBU får mange førespurnader om brukarrepresentantar med kort svarfrist, utan tydeleg definisjon av omfang, tidsbruk og varigheit. For at brukarmedverknaden skal vere reell og effektiv, er det avgjerande at førespurnadene gir nødvendig informasjon.	8
3.3 Kurs, seminar og konferansar	8
4. Utfordringar og moglegheiter vidare	10
RBU fekk lagt fram fleire viktige dokument og rapportar i 2024 som vil få mykje å seie i arbeidet vårt vidare inn i 2025.	10
Vi fekk NOU-en Helse og samhandlingsrapporten som vil få mykje å seie for dei framtidige prioriteringane våre og korleis helsesektoren skal rigge seg for å kunne gi dei beste helsetenestene for befolkninga.	10
Helse Vest har i 2024, og vil i 2025, ha store utfordringar når det gjeld økonomien. Ramma som blir tildelt over statsbudsjettet blir for knappe når ein ser utfordringsbiletet for å oppnå rett kompetanse, høg kvalitet og ein balansert kapasitet. I heile regionen blir det investert for å forbetre og utvikle pasientbehandling. Etter dagens modell må desse investeringar finansierast over drifta, noko som inneber at HV må innskrenke driftsnivået for å finne rom for investeringane. RBU er tilfreds med at ny finansieringsmodell kom på plass i 2024 kvar investeringane ikkje rammar driftsnivået så hardt	

- som dagens modell med tilhøyrande svekking i tenestetilbodet. 10
- Helse Vest har for lange ventelister, både til utgreiing og behandling. Det var ekstra gledeleg at statsråden kom med ein ventelistegaranti for å få ned ventelistene. I denne garantien låg det både pengar og ei direkte oppfølging av alle helse regionane. RBU ser at det blir jobba iherdig for å nå dei måla garantien har sett for ei forsvarleg ventetid for pasientane. RBU har fått ein representant inn i ei arbeidsgruppe som følgjer opp ventelistegarantien. 10
- Psykiatrien er eit felt som, etter RBU si oppfatning, må få eit spesielt fokus. RBU meiner at det ligg gode intensjonar bak alle strategiar og handlingsplanar, men at det trengst eit tettare oppfølgingsregime for at alle får sin rett til rett behandling når dei treng han. 10
- Digitaliseringa er eit felt som RBU har vore mykje innom i 2024. 10
- Det går føre seg eit paradigmeskifte innan digitaliseringa og tekniske løysingar som vil forbetre behandling og gi større tryggleik for pasientar og pårørande. Samtidig vil dette effektivisere tidsbruken til dei tilsette. 10
- RBU har jobba vidare med strategien for forskning og innovasjon som vart lagd fram i 2024. Det har vore viktig å få rydda opp i dei ulike definisjonane om kva reell brukarmedverknad er, og betydninga det er å få med brukarmedverkarar i forskinga. 10
- RBU har vore representert i arbeidet med nye rammeverket for kvalitet og tryggleik for pasientar og pårørande. Dette har medført ei større brukarstemme inn i eit svært viktig arbeidsområde for å tryggje pasientar og pårørande opphaldet og behandlinga si ved våre føretaka. 10
- Med dei erfaringane RBU har gjort med brukarmedverknad i 2024 meiner vi at det vil vere viktig å halde fram med å styrkje plattformen for brukarmedverknad i Helse Vest. Brukarmedverknad er både ein rett og gir ein stor verdi i eit nytteperspektiv. Samarbeid på bakgrunn av tverrfagleg kompetanse gir moglegheit mellom anna

- for auka treffsikkerheit i tenestetilbodet, etablering av nye innovative effektive løysingar og ei heilskapleg forståing for mennesket bak diagnosen. Dette vil vere sentralt i den vidare utviklinga av integrerte helsetenester. 11
- Intern revisjonen sin rapport om brukarmedverknad (desember 2023) er god og nyttig for bevisstgjeriing av brukarmedverknad i Helse Vest. RBU gav innspel til styringsdokumentet for 2024 om at helseføretaka rettar seg etter tilrådingane som kjem fram i rapporten, og dessutan set i verk tiltak for å unngå framtidige avvik mot vedtekter og prosedyrar. 11
- Det er parallelt med Helse Vests rapporten frå internrevisjonen sett i gang revidering av brukarmedverknad i helseregionane. Dei vil bruke Helse Vest sine funn og høyringar frå alle brukarutval, i si vurdering for å styrkje og forbetre brukarmedverknaden. 11
- Det ligg no også føre reviderte felles retningslinjer på systemnivå for helseføretaka. Desse reviderte retningslinjene vil også inkludere felleseigde føretak. Det er vedteke at sjukehusbygg, sjukehusinnkjøp, pasientreiser og luftambulansetenesta skal ha eigne brukarutval frå 2023. Dette arbeidet tok lengre tid enn RBU føresa, men i 2024 kom alt på plass. I styremøte 20. november vart dei nye felles retningslinjene vedteke. 11
- 4.1 Samhandling 11
- Samhandling er viktig i helsetenesta, på tvers av tenester og i samarbeidet mellom alle som jobbar for å utvikle helsetenesta. Både planar og konkret erfaring i viser at det er mogleg å få til god samhandling mellom specialist- og kommunehelsetenesta. Vi håpar at desse erfaringane blir tekne med inn i det vidare arbeidet med å gi konkret innhald i helsefellesskapane og at samhandlingsutvala i stadig sterkare grad vil bidra til koordinerte tenester. Pakkeforløp heim er eit av dei konseptane som kan få mykje å seie i denne samanhengen. Vi ser behov for at fleire pasientgrupper får tilbod om pakkeforløp. Frå eit brukarperspektiv vil det å skape saumlause

pasientforløp og heilskaplege helsetenester vere viktige satsingsområde. Brukarmedverknad må innlemmast i desse prosessane.	11
4.2 Samval	11
Nokre av dei viktigaste komponentane i samval er kompetanse, kultur og haldning. Å ha opplæring i samval for helsepersonell, gjere samval kjent blant pasientar og pårørande og skape ein kultur der samval er ein naturleg del av pasientforløpet, vil vere eit viktig bidrag til å vidareutvikle helsetenesta til pasienten.	11
4.3 Viktige område	12

1. INNLEIING

2024 har vore eit godt år for brukarmedverknad, og RBU har aktivt vorte involvert i fleire viktige saker. Internrapporten frå revisjonen for brukarmedverknad er behandla i alle sjukehusføretaka og i dei respektive brukarutvala. Det er viktig for RBU at retningslinjene for brukarmedverknad blir forstått og følgde på same måte, for å unngå uønskt variasjon i brukarmedverknad i Helse Vest.

RBU deltek i interregionalt samarbeid mellom dei fire RBU-a i dei regionale helseføretaka. I tillegg har RBU ført vidare leiarforum i Helse Vest, som består av leiar og nestleiar frå kvart brukarutval i helseføretaka og Haraldsplass. Målet er å lære av kvarandre, dele erfaringar, koordinere innsats og diskutere strategiar.

RBU har i 2024 hatt representantar i fleire ulike utval, nettverk, arbeidsgrupper og prosjekt, der det er gitt innspel i viktige prosessar, høyringar og tema både regionalt og nasjonalt. Dette arbeidsomfanget føreset at vi i tillegg til dei faste RBU-medlemmene og varamedlemmene også må finne ressurspersonar med rett kompetanse i pasientorganisasjonane.

RBU arbeider godt saman, med ein brei og komplementær kompetanse, og eit stort engasjement. Likevel ser vi at det er ei utfordring å dekkje det aukande behovet for brukarmedverkarar innan psykisk helse og rus. Den auka satsinga og dermed auka aktivitet på dette området vil føre til store utfordringar knytte til rekruttering av brukarrepresentantar.

RBU har også registrert ein svekt økonomi i Helse Vest, som følgje av store investeringar, reduserte overføringar og høgt sjukefråvær. Dette har bidrege til lengre ventetider innan både somatikk og psykiatri. RBU er bekymra for pasienttryggleiken og kvaliteten på tenestene. Samtidig er vi glade for at ein ny finansieringsmodell for investeringar no er på plass, noko som reduserer belastninga på drifta.

Brukarrepresentantane opplever generelt å bli godt inkludert. Det er eit leiaransvar å sørge for at brukarrepresentantane får komme med innspela sine utan at representativiteten og legitimiteten deira blir trekt i tvil.

RBU vil takke administrasjonen, styret og andre samarbeidspartnarar i Helse Vest for godt samarbeid i 2024. Vi ser fram til å ta tak i nye oppgåver i året som kjem.

2. SAMANSETNINGA TIL REGIONALT BRUKARUTVAL

Det regionale brukarutvalet blei oppretta av styret i Helse Vest RHF 27. mai 2002. Samansetninga skal ha representantar innan rus, psykisk helsevern, somatikk og innvandring, og dessutan ha god geografisk og aldersmessig samansetning i tillegg til jamn fordeling mellom kjønna. Utvalet blir utnemnt av styret i Helse vest RHF for to år, etter styrevedtaket av 27. mai 2002.

Frå venstre: Hege Kornberg Christensen, Sigrun Marit Hansen, Atle Lunde. Bak: Joe R. Aseerwatham, Hege Skjelbred-Knudsen, Lene Therese Mindaas, Astrid Gytri og Tor-Johnny Agledal. Ikkje til stades: Harald Kvame Hansen og Cicel T. Aarrestad. Foto: Jorunn Busk.

2.1 Medlemmar i regionalt brukarutval 2024

Atle Lunde	leiar	FFO Rogaland
Harald M. Kvame Hansen	nestleiar	FFO Vestland
Astrid Gytri	medlem	FFO Vestland

Tor-Johnny Agledal	medlem	FFO Vestland
Cicel T. Aarrestad	medlem	FFO Rogaland
Hege Skjelbred-Knudsen	medlem	Kreftforeningen
Hege K. Christensen	medlem	SAFO Sørvest
Sigrun Marit Hansen	medlem	Pensjonistforbundet
Joe R. Aseerwatham	medlem	Vestland Innvandrerråd
Lena Jordan	medlem	RIO
Elisabeth Salte	vara	FFO Rogaland
Gunn Sande	vara	FFO Vestland
Vidar Myren	vara	FFO Vestland
Anfinn Hammer Feng	vara	FFO Vestland
Anita Üstün	vara	Kreftforeningen
Else-Berit Ingvaldsen	vara	SAFO Sørvest
Hans Otto Robberstad	vara	Pensjonistforbundet
Sajjad Younas	vara	Vestland Innvandrerråd

FFO – Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

SAFO – Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes Organisasjoner

RIO – Landsdekkende brukerorganisasjon innen rusfeltet

RBU sitt arbeidsutval består av leiar, nestleiar og koordinatorar.

3. AKTIVITET OG OPPGÅVER

I samsvar med mandatet for brukarutvalet har RBU mellom anna som oppgåve å vere eit rådgivande organ for styret og administrerande direktør i saker på systemnivå som gjeld tilbodet til pasientar og pårørande (jf. brukarmedverknad på systemnivå i helseføretak)

Vi varetek våre oppgåvene ved å

- representere pasientar og pårørande i Helse Vest på systemnivå
- vere eit forum for tilbakemeldingar frå pasientar og pårørande
- gi innspel i høyringsprosessar
- delta i relevante prosjekt, grupper og nettverk på systemnivå, både regionalt og nasjonalt
- bidra med innlegg og representasjon i aktuelle forum, og dessutan halde oss oppdatert på viktige saker for pasientar og pårørande

3.1 Møteaktivitet

RBU har hatt totalt åtte møte i 2024, og eitt var digitalt og resten fysiske. Det årlege fellesmøtet med styret vart halde som eit fysisk møte.

I tillegg gjennomførte RBU ein samling over to dagar på Flesland med alle brukarutvala frå dei fire helseføretaka: Førde, Bergen, Fonna og Stavanger, og dessutan Haraldsplass diakonale sjukehus. I 2024 vart det også halde to møte i leiarforum, som består av leiar og nestleiar i dei nemnde føretaka.

Leiar og nestleiar deltok på to møte i det interregionale brukarutvalet saman med dei tre andre RBU-a. Dei same deltok også i eit møte med dei fire administrerande direktørane. Vidare deltok leiar og nestleiar, saman med leiar og nestleiar for dei andre RBU-a, på eit møte med Helse- og omsorgsdepartementet for å gi innspel til Oppdragsdokumentet for 2025.

Leiar eller nestleiar deltek fast som observatør i styremøta, styreseminara og annan relevant møteaktivitet i styret for Helse Vest RHF.

Viktige saker og tema

Nedanfor er lista ei uprioritert oversikt over viktige saker og tema som er behandla i RBU i 2024:

- Årleg melding RBU 2023
- Oppdragsdokument 2024
- Styringsdokument for heile Helse Vest

- Den økonomiske situasjonen for 2024
- Utarbeiding av evalueringskjema for eigenevaluering og evalueringskjema for brukarmedverknad
- Høyring, Nasjonale faglege råd for kreftkirurgi
- Oppdrag om Statped-samarbeid med spesialist helsetenesta
- Samhandlingsrutinar for strakstilbod til nyoppdaga alvorleg synsvekking og blindskap, nyoppdaga høyrselstap og ervervet hjerneskarar
- Innspel og program til fellessamling i mai for alle brukarutval i Helse Vest
- Gjennomgang av topp 5 risiko
- Samanlikna liste over nye regionale risikoområde
- Årsrapport frå pasientreiser brukarutvalet sitt 2023
- Orientering om kunstig intelligens (KI)
- Status kreftkirurgi Helse Vest
- Nytt Rammeverk for pasienttryggleik
- Etablering av brukarrepresentantar til dei felleseigde føretaka
- RBU behandla budsjettet sitt for 2024
- Helse og samhandlingsplan, digitaliseringa av helsevesenet
- RBU påpeika at nesten 600 000 personar ikkje har den digitale kunnskapen for å kunne nytte seg av utviklinga
- Høyringssvar om inkorporering av CRPD i norsk lov
- RBU hadde 3 punkt dei presenterte for styret 19. juni
- Ventetidslistene i Helse Vest/Ventetidsløftet
- Helsekompetanse, læring og meistring
- Samfunnskontakt
- Forslag til regionalt standardisert pasientforløp for CFS, barn og unge
- RBU gav innspel til klinisk ressursgruppe
- Styrke lærings- og meistringstilboda i Helse Vest/Regionalt nettverk for læring og meistring. RBU vil etablere eit samarbeid med nettverket
- Innspel til plan for internrevisjonen 2024-25
- Pårande sikrar trygg behandling - ein Ukom rapport
- Prosjekt berekraftig radiologi på Vestlandet
- Diverse førespurnader frå pasientorganisasjonar
- Blir behandla pasientar innan psykisk helsevern økonomisk annleis enn i somatikken?
- Styrking av tryggingpsykiatrien - revidert statsbudsjett
- Kommunikasjonsstrategi - samfunnskontakt og klar tale; openheit, omdømme og tillit
- Innspel til styringsdokumentet for 2025
- Innspel til revidering av plan for internrevisjon i Helse Vest 2025-26
- Perspektivmeldinga 2024
- Tertialrapport 2024
- Felles retningslinjer for brukarmedverknad for helseføretak på systemnivå

- Innspel til statsbudsjett 2026
- Kvinneklinikken i Bergen, gynekreft
- Openheit, omdømme og tillit
- RBU deltek i evaluering av innovasjons søknader 2024
- Miljø og klima krav - berekraftig bruk av ressursar
- Beredskapsplan for Helse Vest
- Kartlegging av dagens organisering av demens
- Heilskapleg Pasientforløp for pasientar i tryggingpsykiatrien for vaksne
- Spiseforstyrningar for vaksne, regionalt forløp
- Informasjon om felles nettløysing i spesialist helsetenesta
- Høyringssvar - Endring i helsetilsynslova

Rapporten frå internrevisjonen «Brukarmedverknad i helseføretaka i Helse Vest» er ein god og nyttig rapport. RBU ber Helse Vest gi overordna styringssignal om at helseføretaka rettar seg etter tilrådingane som er komne fram i rapporten og dessutan set i verk tiltak for å unngå framtidige avvik mot vedtekter og prosedyrar. Innan Helse Vest er det behov for ei felles forståing av korleis, i praksis, helseføretaka rettar opp dei funna, svakheiter, avvik og ulikskapar når det kjem til opplæring, praktisering og etterleving av lovverk og retningslinjer som kjem fram i rapporten. RBU ser fram til at dette blir innarbeidd i eigenevalueringa til leiinga.

3.2 Oversikt over deltaking i arbeidsgrupper

Brukarrepresentantane i RBU i Helse Vest deltek i mange arbeidsgrupper, fagnettverk, styringsgrupper og andre relevante fora, både internt i Helse Vest og i interregionale grupper. Kombinasjonen av brukarerfaring og inngåande kjennskap til helsetenestene gir brukarrepresentantane ein unik kompetanse og motivasjon til å bidra med ein stor frivillig innsats for å forbetre behandlingstenestene til pasientane.

Trass i den nasjonale satsinga på psykisk helsevern over fleire år, viser stadige rapportar frå Sivilombodet, Statens helsetilsyn, Statsforvaltaren, UKOM og andre at tenestene på dette området framleis ikkje møter lovverk og retningslinjer på ein tilfredsstillande måte.

3.2.1 Utval, grupper og prosjekt

RBU har hatt representantar i følgjande utval, grupper og prosjekt kor der er gitt innspel og høyringar i viktige prosessar, tema både regionalt og nasjonalt:

Tittel	Type
Bestillerforum Nye metoder	Arbeidsgruppe
Comprehensive Cancer Center (CCC) akkreditering av Haukeland sykehus	Referansegruppe
Delområde digitale helsetjenester	Annet
Diabetes og digitale helsetjenester	Prosjekt
Fagnettverk habilitering	Nettverk
Fagnettverk revmatologi	Nettverk
Felles tilvisningsmottak - ein veg inn for psykisk helsevern	Styringsgruppe
Helhetlig pasientforløp for voksne med spiseforstyrrelser	Arbeidsgruppe
Innføring av Norse Feedback i Helse Vest	Styringsgruppe
LIS Onkologisk spesialistgruppe	Referansegruppe
LIS spesialistgruppe for TNF-hemmere	Annet
Luftambulansetjenesten	Brukerrepresentant
Lærings- og mestringssenteret - Helsedir. Innspill om sanntidsoversikt i LMS-tilbud	Prosjekt
Nettverk for faglig utvikling og samordning ved skadelig seksuell atferd (SSA)	Nettverk
Nettverk for pasienterfaringsundersøkingar	Nettverk
Nettverk for samordning av innsatsområde 2 i regional plan habilitering og rehabilitering	Nettverk
Norcrin - brukerrepresentant i styret	Styret
Norcrin - Sanntidsoversikt om kliniske studier - oppdrag fra HOD	Prosjekt
Norse Feedback - tilbakemeldingssystem for psykisk helse og rus	Prosjektgruppe
Pasientreiser HF, brukertvalg	Annet
Pasientreiser HF, observatør til styret	Observatør
Prosjekt Dialog med inneliggende pasienter	Prosjekt

Rammeverk for pasienttryggleik i Helse Vest	Arbeidsgruppe
Referansegruppa for regionalt kompetansesenter for habilitering og rehabilitering	Referansegruppe
Referansegruppa til Nasjonal kompetanseteneste for leddprotesar og hoftebrot	Referansegruppe
Referansegruppe Sesam	Referansegruppe
Regional arbeidsgruppe - Topp 5 risiko - uønska variasjon og prioritering	Arbeidsgruppe
Regional klinisk ressursgruppe for barn og unge med CFS/ME i Helse Vest	Ressursgruppe
Regional ressursgruppe tvang i psykisk helsevern	Ressursgruppe
Regionalt faglig nettverk for sikkerhetspsykiatri	Nettverk
Regionalt fagnettverk for barn og unge med hjerneskade	Nettverk
Regionalt fagnettverk for barn og unge med utviklingshemming og utfordrende atferd	Nettverk
Regionalt fagnettverk selvmordsforebygging	Nettverk
Regionalt koodinerende gruppe for Ventetidsløftet	Arbeidsgruppe
Regionalt mottaksprosjekt AMK-IKT	Prosjekt
Regionalt nettverk for kjønnsinkongruens	Nettverk
Regionalt nettverk for læring og mestring	Nettverk
Regionalt nettverk innen presisjonsmedisin Helse Vest	Nettverk
Regionalt prosjekt om helhetlig forløp sikkerhetspsykiatri	Prosjekt
Regionalt samarbeidsorgan for forskning og innovasjon	Arbeidsgruppe
Revisjon av nasjonale faglige råd om tidlig oppdagelse og rask respons ved forverret tilstand	Revisjon
Samarbeidsorganet for forskning og innovasjon	Samarbeidsorgan
Sanntidsoversikt i kliniske studier	Prosjekt
Styringsgruppe eMeistring Helse og arbeid - trinn 2	Styringsgruppe

Styringsgruppe for Diabetes og digitale helsetjenester	Styringsgruppe
Styringsgruppe for Digitale skjema og brev	Styringsgruppe
Styringsgruppe for E-behandling	Styringsgruppe
Styringsgruppe for journaldokumenter og pasientens prøvesvar	Styringsgruppe
Styringsgruppe for Kreft og digitale helsetjeneste	Styringsgruppe
Styringsgruppe for Regional checkware	Styringsgruppe
Styringsgruppen innen spiseforstyrrelser i Helse Vest	Styringsgruppe
Støtte til kliniske enheter	Arbeidsgruppe
Sykehusbygg HF Brukerutvalg	Vararepresentant
Sykehusinnkjøp HF Brukerutvalg	Vararepresentant

Stort sett er tilbakemeldingane frå brukarrepresentantane i desse utvala, gruppene og prosjekta at dei blir både lytta til og anerkjende.

Brukarmedverknad i spesialisthelsetenesta er nedfelt i lovverket, så vel som i retningslinjer både frå Departement og leiinga i RHF-a. RBU opplever god varetaking i sentral leiing, medan grad av variasjon ute i organisasjonen førekjem (jmf rapporten frå internrevisjonen om brukarmedverknad i helseføretak i Helse Vest, desember 2023).

Eit sentralt moment i brukarmedverknad er å sikre god rekruttering av brukarrepresentantar og legitimiteten deira. Dette blir oppnådd gjennom aktivt samarbeid med relevante brukarorganisasjonane (pasientorganisasjonar og paraplyorganisasjonane deira) og ikkje gjennom bruk av tilfeldig utvalde personane eller tilsette i helsetenesta, t.d. erfaringskonsulentar.

RBU får mange førespurnader om brukarrepresentantar med kort svarfrist, utan tydeleg definisjon av omfang, tidsbruk og varigheit. For at brukarmedverknaden skal vere reell og effektiv, er det avgjerande at førespurnadene gir nødvendig informasjon.

3.3 Kurs, seminar og konferansar

RBU er godt fornøgd med å bli invitert til konferansar, arrangement og kurs. Dette er viktig arena for fagleg utvikling og kompetanseheving for kvar enkelt.

Konferansar vi deltok på:

- Brukarmedverknad i regi av Norcrin
- Digital helse 2024
- Arendalsveka

- Kunnskapskommune konferansen
- Omsorgsforskings konferansen
- Pasientsikkerheitskonferansen
- Læring og meistrings konferansen
- Helse Vest forskingskonferanse
- Helsetenesteforskingskonferansen
- Sikkerheitsseminar
- Fagdagar i presisjonsmedisin

4. UTFORDRINGAR OG MOGLEGHEITER VIDARE

RBU fekk lagt fram fleire viktige dokument og rapportar i 2024 som vil få mykje å seie i arbeidet vårt vidare inn i 2025.

Vi fekk NOU-en Helse og samhandlingsrapporten som vil få mykje å seie for dei framtidige prioriteringane våre og korleis helsesektoren skal rigge seg for å kunne gi dei beste helsetenestene for befolkninga.

Helse Vest har i 2024, og vil i 2025, ha store utfordringar når det gjeld økonomien. Ramma som blir tildelt over statsbudsjettet blir for knappe når ein ser utfordringsbiletet for å oppnå rett kompetanse, høg kvalitet og ein balansert kapasitet. I heile regionen blir det investert for å forbetre og utvikle pasientbehandling. Etter dagens modell må desse investeringar finansierast over drifta, noko som inneber at HV må innskrenke driftsnivået for å finne rom for investeringane. RBU er tilfreds med at ny finansieringsmodell kom på plass i 2024 kvar investeringane ikkje rammar driftsnivået så hardt som dagens modell med tilhøyrande svekking i tenestetilbodet.

Helse Vest har for lange ventelister, både til utgreiing og behandling. Det var ekstra gledeleg at statsråden kom med ein ventelistegaranti for å få ned ventelistene. I denne garantien låg det både pengar og ei direkte oppfølging av alle helse regionane. RBU ser at det blir jobba iherdig for å nå dei måla garantien har sett for ei forsvarleg ventetid for pasientane. RBU har fått ein representant inn i ei arbeidsgruppe som følgjer opp ventelistegarantien.

Psykiatrien er eit felt som, etter RBU si oppfatning, må få eit spesielt fokus. RBU meiner at det ligg gode intensjonar bak alle strategiar og handlingsplanar, men at det trengst eit tettare oppfølgingsregime for at alle får sin rett til rett behandling når dei treng han.

Digitaliseringa er eit felt som RBU har vore mykje innom i 2024.

Det går føre seg eit paradigmeskifte innan digitaliseringa og tekniske løysingar som vil forbetre behandling og gi større tryggleik for pasientar og pårørande. Samtidig vil dette effektivisere tidsbruken til dei tilsette.

RBU har jobba vidare med strategien for forskning og innovasjon som vart lagt fram i 2024. Det har vore viktig å få rydda opp i dei ulike definisjonane om kva reell brukarmedverknad er, og betydninga det er å få med brukarmedverkarar i forskinga.

RBU har vore representert i arbeidet med nye rammeverket for kvalitet og tryggleik for pasientar og pårørande. Dette har medført ei større brukarstemme inn i eit svært viktig arbeidsområde for å tryggje pasientar og pårørande opphaldet og behandlinga si ved våre føretaka.

Med dei erfaringane RBU har gjort med brukarmedverknad i 2024 meiner vi at det vil vere viktig å halde fram med å styrkje plattformen for brukarmedverknad i Helse Vest. Brukarmedverknad er både ein rett og gir ein stor verdi i eit nytteperspektiv. Samarbeid på bakgrunn av tverrfagleg kompetanse gir moglegheit mellom anna for auka treffsikkerheit i tenestetilbodet, etablering av nye innovative effektive løysingar og ei heilskapleg forståing for mennesket bak diagnosen. Dette vil vere sentralt i den vidare utviklinga av integrerte helsetenester.

Intern revisjonen sin rapport om brukarmedverknad (desember 2023) er god og nyttig for bevisstgjerjing av brukarmedverknad i Helse Vest. RBU gav innspel til styringsdokumentet for 2024 om at helseføretaka rettar seg etter tilrådingane som kjem fram i rapporten, og dessutan set i verk tiltak for å unngå framtidige avvik mot vedtekter og prosedyrar.

Det er parallelt med Helse Vests rapporten frå internrevisjonen sett i gang revidering av brukarmedverknad i helseregionane. Dei vil bruke Helse Vest sine funn og høyringar frå alle brukarutval, i si vurdering for å styrkje og forbetre brukarmedverknaden.

Det ligg no også føre reviderte felles retningslinjer på systemnivå for helseføretaka. Desse reviderte retningslinjene vil også inkludere felleseigde føretak. Det er vedteke at sjukehusbygg, sjukehusinnkjøp, pasientreiser og luftambulansetenesta skal ha eigne brukarutval frå 2023. Dette arbeidet tok lengre tid enn RBU føreså, men i 2024 kom alt på plass. I styremøte 20. november vart dei nye felles retningslinjene vedteke.

4.1 Samhandling

Samhandling er viktig i helsetenesta, på tvers av tenester og i samarbeidet mellom alle som jobbar for å utvikle helsetenesta. Både planar og konkret erfaring viser at det er mogleg å få til god samhandling mellom spesialist- og kommunehelsetenesta. Vi håpar at desse erfaringane blir tekne med inn i det vidare arbeidet med å gi konkret innhald i helsefelleskapane og at samhandlingsutvala i stadig sterkare grad vil bidra til koordinerte tenester. Pakkeforløp heim er eit av dei konseptane som kan få mykje å seie i denne samanhengen. Vi ser behov for at fleire pasientgrupper får tilbod om pakkeforløp. Frå eit brukarperspektiv vil det å skape saumlause pasientforløp og heilskaplege helsetenester vere viktige satsingsområde. Brukarmedverknad må innlemmast i desse prosessane.

4.2 Samval

Nokre av dei viktigaste komponentane i samval er kompetanse, kultur og haldning. Å ha opplæring i samval for helsepersonell, gjere samval kjent blant pasientar og pårørande og skape ein kultur der samval er ein naturleg del av pasientforløpet, vil vere eit viktig bidrag til å vidareutvikle helsetenesta til pasienten.

4.3 Viktige område

Spesialisthelsetenesta er i stadig utvikling i skjæringspunktet mellom politiske prioriteringar, faglege vurderingar, behovet til pasientane og demografiske fakta. Dette inneber at RBU har og vil halde fram med å engasjere seg i ei rekkje område som:

- Økonomi, tilstrekkelege personellet og sjukefråværet
- Ventelister og brot på ventelister
- Oppfølging og vidareutvikling av habiliterings- og rehabiliteringstilbod
- Oppfølging og vidareutvikling av lærings- og meistringstilboda
- Større helsekompetanse til pasientar og pårørande
- Oppfølging av forskning og innovasjon
- Kunstig intelligens
- Ta i bruk gode it-løysingar for pasientar, pårørande og tilsette
- Utvikle eit betre tilbod til pasientar innan rus, psykiske lidingar, smerte- og utmatting, postvirale og multisystemiske sjukdommar, overvekt og typiske kvinnesjukdommar utan anerkjende biomarkørar
- Vidareutvikling og prioritering av psykiatri, særleg for barn og unge, bruk av tvang og tryggingpsykiatri
- Følgje opp strategi og handlingsplan for psykisk helse
- Utvikle pasientforløp for pasientar med fleire diagnosar og samansette utfordringar
- Auke merksemda på pasientar med sjeldne diagnosar
- Utvikle eit betre tilbod til barn og unge med smerte og utmatting og postvirale og multisystemiske sjukdommar
- Utvikle eit betre tilbod til pasientar med langvarige pasientforløp utan avklart diagnose/ totalsituasjon i helsetenesta
- Pasienttryggleik
- Vidareutvikle brukarmedverknaden i heile Helse Vest
- Ny teknologi med tilhøyrande nye arbeidsprosessar inkl. digitale helsetenester
- Nybygg og oppgradering med dei moglegheitene dette gir for utvikling
- Verknad av evt. politisk initierte omleggingar og at desse medfører reelle forbetringar for pasientane

Helse Vest Postboks
303 Forus
4066 Stavanger

Telefon: 51 96 38 00
helse-vest.no

***Takk til alle som har bidrege, med både hjarte og hovud, i
2024 for å løfte fram brukar-, pasient- og
pårørandestemma i Helse Vest!***